

Előfizetési árak	
Egész évre	5 frt — kr.
Fél "	2 frt 50 kr.
Negyed "	1 frt 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 frt — kr.	
Hirdetések	
a legutányosabban számítottak.	

B A J A

Szerkesztőség
hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Rochus utca 42. szám.
Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

vegyes tartalmu hetilap.

Megjelen minden vasárnap.

Egyes szám ára 8 kr.

Kéziratok nem adtnak vissza.

Tanító tanácskozáni dolgozat.

(Folyt. és vége)

Hogy mennyiben elégségesek, mennyiben nem és mily terjedelműek ama redlik, miket a Barány-féle olvasókönyvek egyenként nyújtanak, az a teit egybevetésekből következőleg tudni ki:

I. Magyarrévtan: Ennek tanítása a beszéd- és értelemgyakorlatokkal kezdődik s az összes olvasmányokon végig húzódik. — Hogy ezen anyagok köre az egyes tanfolyamokra való tekintettel nincs az olvasókönyvekhez tűzött adva, kijelölve, mi akadályt se gördíthet elő arra nézve, hogy ezen valóban fontos tantárgy nehezen vagy éppen nem tanítható, mert bármely tárgyalandó olvasmány elég lehetőséget nyújt, hogy a tanító azokból vagy ezek alapján egyes mondatokat a táblára írjon, vagy irattasson és ez utóbbi a mondatot és tagjait, valamint egyéb más — ismertetendő beszédrejt pl. főnevet, igét stb. a fogalmazás és helyesírásra való tekintettel elég könnyűséggel megismertethesse. — Ami az egyes tanfolyamok terjedelmét és menétét illeti, azt jelölje mindig ki a püspöki tanterv nyomán előzetesen készített és felsőbb jóváhagyást nyert részletes iskolai tanterv.

2. Számán: Ez az olvasmányok körébe nem tartozván, az olvasói könyvekbe nem is vétettek föl. — Az egyes tanfolyamok számukörét itt is az említett részletes tanterv van hivatva körülírni és kijelölni.

3. Földrajz: II. olv. könyv: a hegy és völgy; szőlőföld és haza. — 2. olvasmány. Ezt azonban kiegészíti a beszéd s értelemgyakorlatok útján adott anyag, mint: szülői ház, a h-lyiség, utca, piac, a világ 4 fő és mellékútja, tájékozás az iskolában, helységekben; a határ emelkedések, mélyedések, vizek.

III. olv. könyv: a látkör, a környék; álló s folyóvizek; a közlekedés;

a piac v. vásártér; a szárazföld (róna, domb, hegy, halom, havasok, alföld, felföld, víz); — a járás és esperesi kerület, a megye, az ország; utazás a Dunán; a Tisza; a Kárpátok; a föld; a tenger; a Balaton. — 15 olv.

IV. olv. könyv: utak; a magyar alföld; szőlőföld; a mi hazánk; Magyar osztr. birodalom; utazás Európában; Ázsia; a sz. föld; Babilon és környéke; Afrika; Amerika; Ausztrália, a föld. — 13 olv.

Ha a földrajznak itt jelzett anyagait s azoknak az egyes olvasókönyvekbe fölvetett terjedelmét tekintjük, azok ellenében sok kifogást nem tehetünk. — Szükséges volna azonban, hogy a tananyag minden olvasókönyve oly terjedelemben és mennyiségben enne főveendő, és rendezendő, mikép egyik osztályban tanultak a következő felebb-való osztályban mind g alapul szolgáljanak. — Minden osztály olvasókönyvebe oly földrajzi anyagok vésnek föl, melyeket a tanulók megérthetnek, fölfoghatnak, és oly terjedelemben, hogy azok a tanító által föl dolgozhatók, a gyermekek által pedig tanfolyamonként megemészthetők legyenek.

Történelem. 3. olv. könyv: a nagylelkű keresztény. 1. olv. 4. olv. könyv: a honaitok; Mátyás király; Széchenyi István; a nemes elszántság; ki volt nagyobb? 5 olv.

Mind ez pedig egy pillanatra is feltűnít a Barány-féle olvasókönyveknek a történelmi tananyag felkarolására vonatkozó feltűnő hiányosságát. — E tárgy tanításának fontossága és nagy hordereje megköveteli, hogy a történelemmel a gyermekek fejlettségének megfelelőleg több és oly tananyag vésessék föl, mennyi és mik elegendők arra, hogy a gyermek lelkeben (mint a tanterv kívánja) az isteni gondviselés iránt bizalom és hála, az erény iránt szeretet, a bűn iránt undor és utálat, a haza és nemzethez meleg ragaszkodás s a törvények iránt kegyelet ébresztessék, ápolassák; hogy az is-

kolából kikerült gyermekek házájuknak történetét főbb mozzanatait és nevezetéseikben megismerni tanulhassák.

Polgári jogok és köteleességek. 3. olv. könyv: a polgári község (adó, közmunka) a közepület (előjáróság, bíró, polgármester, jegyző stb) járás és esperesi kerület (járásbíró, szolgabíró, esküdték, esperes) 3. olv. 4. olv. könyv: gyermekek köteleességei szülőik iránt; iskolai tisztviselés. 2 olvasmány.

Ami a Barány-féle olvasókönyvek ez anyag taníthatására nyújtanak, az, mint kitűntetünk, kevés, valamivel több a semminél. — Olvasókönyveikbe e tárgybol is több anyag veendő föl és tanításuk, hogy biztos sikerhez vezessenek, ne külön, hanem az oktatással vagy a történelmi tanítással kapcsolatban történjék. — Ez a dolgot természetéből is önként folytlik ki.

Természettajz. II. olv. könyv. a) állattanból: a ló, a tehén, disznó, kutya, a macska, az egér, a juh, a róka, a vakand, a gyík, a tyúk, a lúd, a galamb, a gólya, a czinke, a vándormadarak, a pityulaty (fürj), a bagoly, a seregély, a méhecske, pillangók, a selyembogár, a halsót (ponty és csuka); 23 olvasmány.

b) III. olv. a s ó k ö n y v: az egér, a dülhös eb, a szamar, a nyúl, a medve, a farkas s az ember, a hideg hazája és az irangim, a meleg hazája és a teve, a tyúkók, a pacsrta, a veréb, a gólya, a kendericék, a tücsök és hangyák, a méhek, a méh és bögöly, a béka, a három arany-halacska. 24 olvasmány.

c) IV. olv. a s ó k ö n y v: a tehén, a kecske, bárány, a szamar és kutya, a cizeza, az állatok, a tyúk és galamb, a daru, a fecske, a kendericék. 10 olvasmány.

II. Növénytanból a) II. olvasókönyv: a kert, a kertész, a diófa, a cseresznyeszem, a gabbanemek, a burgonya, a fenő és nyírf, a tölglya, a szőlőföld, a ré, jáczint. — 10 olvasmány.

b) III. olv. könyv: a nagy harsfa,

az ojtó apa és fia, a mogoró cserje, a fenő, a len és kender, a virágok, ibolya a füge, narancs és citrom (bazsja) a gombák, az erdők. — 11 olv.

c) IV. olvasókönyv pedig adja: a körtefa, a virágok, a buza, a tatárka, a nadragulya és farkas-cseresnye, a kertész. — 7 olvasmány.

III. Ásványtanból. a) II olvasókönyv: a mészkő, a konyhasó, csak 2 olvasmány.

b) III. olvasókönyv: a bányá (érc, csek, arany, ezüst stb.) 1 olvasmány.

c) IV. olvasókönyv a vas, a tüzelőanyagok (kőszén és tőzeg) 2 olvasmányt közöl.

A természetrajzi tananyagok a növény és különösen az ásványtan lezámításával ezen Barány-féle olvasókönyvek részéről, mint az átvizsgálásból kitűnt, a legnagyobb pártolásban részesültek. — Ha az egymásba ütköző főbbesleges ismételés és a rendezetlen beosztás nem volna, ha a növény és ásványtan az olvasókönyvekben kellő mértékben fölve lennének: ugy ezen anyagok fel dolgozása csakugyan megfelelné a várokozának. — Segíteni kell tehát e bajon! — Ez rendelkezésünkre áll!

IV. Természettajz. II. olv. könyv: a levegő, a felhő és eső, az égi háboru, a viszhang, a nap, a csillagok — 6 olvasmányt nyújt.

Kiegészíti ezt a beszéd s értelemgyakorlatok alapján közlött tananyag.

III. olv. könyv: a munkakönyvités (gyesuly, emelő rud, csigák); a víz (pára, gőz, köd, felhő, eső, hó, jég); az idő járasa (szél, szélvész, harmat, dér, köd, jégeső, felhőszakadás, villámás, dörgés) — a hold és tüneményei. — 4 olv.

IV. olvasókönyv: a gézerő mű (gőzgép); a párák a levegőben, a viszhanggal enyélő leány (viszhang) 3 olvasmány ad.

Ami e tantárgybol nyújtott tananyagot illeti, azt figyelembe véve a feltűnően főbbesleges ismétlésekbe bocsátkozást, se mennyiségi-, sem pedig minő-

TÁRCSA.

Egy szép lányhoz.

(Levél.)

Messze, tőlem válna, lelkem tündérláma,
Aranyos sugára, szerelmem tündére
Tudsz-e boldog lenni? — Vagy részesítél már
Az üdvben, a melyet lelkem edvső kére?

Tudsz-e édes-lágyan csónadny szolyáldban
Pihenni? — vagy téged is kerül az álom?
Mint engem; oh, nekem fájt minden óra,
Minden perc, mióta fölött kellet válnom.

Mióta szelid, szép arezod rózsapilját,
Ragyogó szemárpát s mosolyod nem látom:
Lelkem eped, lénged, vágyik, reszkét érted
S é fengyes mindenség kiellen pusztá, rom.

Igaz, hogy kedves, szép neved hallattára
Mögöztöl a világ, szögelt lelkeim édes
S szárnya kelve röpöl, hogy fölkeressen és
Homlokod csókolva mulatozók véled.

Homlokodat, azt a szelid, szép homlokot
Vágyom csókogatni, körül éled lágyon
S pihögö kebledre borulva elmondja
Titkosan, ami csak bennem édes vagy van.

Elmondja, hogy szent az, mint az oltár lángja
És élvélhetlen, mint a nagy mindenség?
Seant az a szerelmem, mely lángol szívemben
S idők végtelenség örökké érted ég

Te vagy a világom, legedesebb álomom!
Kéj, mosolygás, öröm fogja körül lelkeim,
Ha csak rád gondolok, boldogságom csejzja,
Mert tudom, hogy ki vagy és veled mit nyertem.

Tudom, hogy hű leszek hozzád vészben, bajban,
S még ekkor sem kérek mást, nem követlek,
Leghűbb gondolatom az marad, ami most:
Hogy érted élhessek és majd egykor veled!

Hogy az leszek néked, ami te vagy nekem:
Az élet szent csejzja, őszies vágya, álma,
S ne tudj mást, csak azt, hogy végtelentl szeretet,
Ha csókollak, lágyan keblemre zárva.

Csak azt tud: kivétel nem tudnál követni
Senkit a világon magasa, avagy mélybe,
De engem mosolygva követnél örökké!
Kínzenvedéstől sem riadozva, félve.

Mosolygva követnél végig az életem,
Míg én, ha kívánád: meg is halnék érted,
Csakhogy betölthessem minden kívánságod!
Anyira szeretlek! — Úgy-e, érted? — érted!

Remegő lelkeimnek égi melegével
Anyira szeretlek, nincsen arra szó sem!
S mióta elváltunk: éjje, nappal te vagy
Lelkem gondolatja, összes reményeségem.

Itt is fog a lélek szökősz, számtalanszor
S homnem végtelentl fájt gondolatod kel,
Hogy míg én rájogva érted, szívem minden
Kínészt rád pazarlom, — tán éli is feledtől?!

Hogy míg én nevedet csónad, halk imába
Foglalva, zokogva borulok a porba,
Áldva minden lépted: addig te eldobod
Emlékem, kegyeltem mod' összetörpáva.

Csak ezt ne tud, kérlek minderre ami szent!
Kolduskó koldusa s boldogtalan lennék,
Mert emléke' soha sem feledtetné el
A szerelmem lángja, a mely szívemben ég.

Ah! ha nem szeretnél, ha más lenne, nem én,
Kit vágyva ölelné körül lelkeid álma:
Jaj! te nyomorította tenéid lelkeim, mely
Akkor is szeretne s végtelentl fájja.

Akkor is te lennél minden gondolatom
S megálátott szívem, (a halálj szertez)
Téged hálványozva örökké! — s sőt, édes
Merhetlen kínjában megszakadna érted.

Lakos Gyula.

Vilma vázlatkönyvéből.

— Alföldi rajzok. —

Mindentudó János.

Nagyon szegény ember volt; ott lakott a falu végén egy náddal fedett kis házban. Biz az elég rossz volt, düldező falait már csak az imádság, vagy még inkább a támaszó aljára rakott, s már meglehetősen korhadt fenőszál tartotta. Hanem hát bármily rossz, de mégis az övé volt az. Igaz, hogy a feleségével kapta hozományul, s vele együtt az anyósát, ki már az öregségtől egész bóna volt, összesen a nyelv örvendett ifjú erőnek, abban kárt az idő vas foga nem tettehet. A János felesége meg az anyjára ütött e részben, Zeusza asszony sem „alföldön nyelvért”, — amint nálunk az alföldön szokták mondani. Az öt elő, — vagy amint szegény János szokta mondani: öt eleven gyerek azonban, az már nem öröklött jószág volt, hanem Jánosnak és Zeusza asszonynak édes mag zatai. Azok is mind ott laktak abban a rongyos vityilóiban s az csoda, hogy oly visszót-létükre ki nem rugták az oldalát.

Az öt „elven” gyerek, meg a két még elevenebb asszny, sztan úgy kinévettek Jánost, hogy bátran lehetett volna inkább „birkatürelmü Jánosnak” hini, Zsirus helyett, mely nevet az apjától örökölte. A falubeliek belátva azt, hogy a keszegsovány Jánosra minden inkább illik, mint a lucullusi „Zsirus” név, csak, „Kiss-Anna Jankó” nak hitták, az anyósáról.

Szerencsére János ritkán élvezhette hazusamban kedves családjá társaságát, mert nagyon el volt foglalva egész nap.

járt haza, hanem csak késő estére vetődött vissza s így feleségének nem igen volt alkalma tüzetesebb éghiborukat rögtönözni, holmi apróbb véleménykülönbségek miatt. János különben is a legszelidebb, legáldottabb szívű ember volt a világon, e két tulajdonságánál csak becsületessége és hűsége volt talán még nagyobb.

Ó vála a vén kastély legreggibb és legkedvesebb családja, az új földesur, mikor a régít a kártya, vadászás és cigány végre kismennizték a nyest birtokból, vele vette át a kastélyt. Kertész lett volna a János hivatalos cizme, de e cím igen sok, különféle teendőtt rótt reája. Nem csupán a diszkrét a nagy kiterjedésű földeségek és gyümölcsös gondozása zézett reája, kora tavaszról késő őszig; e mellett első sorban ő volt a tehenek gondviselője s a kis bornyok nevelője. Az ő kötelességei közé tartozott a házánl létesítendő változások eszközése is: ő szedte le a zsulatok, rakta fel a teli alblakokat és viszont; ő tartotta tisztán az összes vas-kályhakat, tapasztotta és söpörgötte kúrtólól kéményig az összes fűtő készülékeket, ő látta el ezeket fűtő anyaggal is, egész télen ki nem fogya a fűvágásból. Hát a hízó sertések, apró malacok etetése ki kötelessége lehetett volna: az „új úr” takarékos ember volt, nála nem tártotta öt hat liberias lehbő a száját, mint az elődjénél, — de nem is doboltak el a birtokát. Tudta az új „nagyságos úr”, hogy kell minden munkára termelt két tenyeret értékesíteni, pedig nem is volt zsidó, csak egyszerűen okos, józan ember.

De hát János se volt epen tőkkel ütő; a magához való erre csak meg volt neki is,

ségilegéseinek egészen nem tekinthetjük. — Amit pláne a 4. dik olvasókönyv ad, az igen kevés, ugyazóval semmi. Ez okból szükséges, hogy olvasókönyveinkben a természettani anyagok oly fokozat és menetben legyenek képviselve, hogy az előbbi osztályokban tanultak erős alapját képezze a feljebb való osztályoknak és ne fordulhasson elő többé azon hézag, mely olvasókönyveinknél az ebből tanultak tovább folytathatását elvághassa.

V. Egészségtan. II. olvasókönyv: az egészség. — I. olv. — III. olv. könyv: a betegség I. olv. IV. olv. könyv. Egészségi fenntartási szabályok. I. olv.

Amit ez adatokból látszik, szerzőink az olvasókönyvek szerkesztésénél az egészségágra csekély figyelmessel voltak. — Amit fölvetek, azt is tán azért tették, hogy az egészségben is képviselve legyen olvasókönyveinkben.

Az egészség a legnagyobb kincs-szükséges tehát, hogy a tanulók erről is az eddigénél többet tudjanak. Az olvasókönyvek szerkesztésénél ezentel erre nézve is kiterjesztendő a figyelem. Mindem, ami az egészségábról az olvasókönyvekbe netán felvendőnek találhatók, rövid és elkerülhetetlenül tudni szükségesek legyenek.

VI. Gazdaszat és kertészet. II. olvasókönyv: a kert; (a termények képződése, veteményezés, oltás stb.) a kertész, a kertész, a gyom, a szántóvető. 5. olv. III. olv. könyv: a két ekvas, az alma-mag, az újó apa és fia, a kaszások, aratás István hácsinál, az erdő (ültetés, erdőárvás stb.) 6. olv.

IV. olv. könyv: a kis Julesa gazdasága; (anulj, hogy boldogulj) (állattenyésztés, növénytermesztés, általában a gazdálkodásról) István gazda a földmivelésről, István gazda szállása (fémipartermesztés, selvénytermesztés, méhészkedés, betakarítás stb.) az alföld (takarmány, keltakítás, réz, kaza, asztag, ágyaz stb.) 6. olvasmányt nyújt ezek tanítására.

Amit a gazdaszat és kertészetre nézve ezen olvasókönyvek nyújtanak, olyanok, mik sok hasznosat, nélkülözhetetlenül tudni szükségeseket tartalmaznak. De tekintve azt, hogy a földművelés osztály népességünk jó 3 negyedét képezi, tekintve, hogy ennek életentartása és vagyonosodása leginkább az ökszerű jó gazdaszat, szőlőtermesztés, állattenyésztés és kertészkedéstől függ, megkívánható: hogy olvasókönyveink a gazdaszat és kertészet fontos ágait is felkarolják. — A figyelem tehát az olvasókönyvek szerkesztésekor innen se maradjon el.

Az 5. és 6. osztály olvasókönyveit

a reálisk. összehasonlításánál azért nem vettém figyelembe, mert:

1-ór a földgazdálkodás kapott tétel se tesz erőt emlírtés;

2-ór igen kevés hazánkban azon népiszkolák száma, hol a 6. osztály fel van állítva és azokban hat tanító ténykedik. — Az egy tanítóval bíró osztaltan népiszkola pedig legtöbbször beéri 3-4, s hacsak az olvasókönyvek használására vonatkozóan nagy úgrást nem akar tenni, a 4-dik olvasókönyvig.

Habár szembeötlők azon hiányok, miket fennebbi kimutatásomban a Bárány-féle olvasókönyvek különféle reáliskolákra illetőleg világosan kimutattam, mégis mindaddig, míg e bajon újabb könyvek kiadása által segítve nem leend, a reálisk. feldolgozására legelőszövegekben tartom ezen olvasókönyveket.

Igaz ugyan, hogy sok van itt a tanító ügyessége és ügybuzgalmára hagyva, mégis a beszéd s értelemgyakorlatok szem előt tartása, az egyes reáliskolákra megkiesztés, bővítése és a tanításnál köv. tendó helyes eljárás adják meg a feleletet arra: hogy az említett olvasókönyvekben foglalt reáliskolák f. földgazdálkodásról eleget tesznek a közhasznú ismeretek ezen ágánál az anyagi (tárgyi) czónák is.

Hogy mit eredményezhet a helyes eljárás, azt egy gyűlésen, hol egy tanító — ha jól emlékszem — a tölgyfát ismerette, Petrovács József köztisztelőt tanfelügyelőnk sikeresen mutatta meg. — Utat, motot nyújtott arra, miként lehet és kell ezen egy „tölgyfa” ismertetéséről a többi rokonfajok megismertetéséről s innen az „erdő” fogalmának, megértéséről átérni.

Helyesen kell tehát, az olvasmányokat felgöngy, s azok anyagát feldolgozni. — Elég anyag állt itt rendelkezésünkre.

Azzal, hogy valamely reáliskoláról olvasmányt szakaszokra osztottan tanulóinkkal beemlégtetünk, s az így szájból-módrá beverték, mint sok látszódtól feltüntetöket felmondatjuk, nistse tettünk.

Eljárásunknál a tárgyi czélt tekintve mindig és mindenütt azon kell lennünk, hogy az, mit az olvasókönyvek egyes olvasmányai alapján tanultunk, a gyermekek előtt megérthetőkké, bizton felfoghatókká tételhessek. — Olyanok is legyenek azonban ezek, miknek a tanulók jóval életpályájukon előnyükre szolgáló hasznukat vehessék; azok tudatos alkalmazását saját javukra fordítani tudhassák.

Annilyt és olyanokat is vegyünk föl a közlendő reáliskolákban, mennyit a miket a gyermekekkel megértetünk, megta-

níthatunk és mikre nagy szükségük van.

Ez azonban a népiszkola helyviszonyától, nemétől, a tanulók kora, szellemi tehetsége és a tanítási időtől függ.

Hogy a reáliskolák nagyobb részen mást és többet kell adni a városi iskoláknak, mint a falusiaknak, s hogy miért? — azt már e kérdés leírjén kifejtettem. — Mindezek után lássuk már most, hogy:

III. Az egy tanítóval bíró osztaltan népiszkola felsőbb tanfolyamaiban (III. és IV. dik) a nevezett Bárány-féle olvasókönyvek közül melyek használhatók legtöbb sikerrel?

Erre nézve feleletemet, miután osztaltan népiszkolában működhetni és az ezzel járó roppant nehézséget megismerni részemre szerencse nem adott, tapasztalatból nem meríthetem.

Az osztaltan népiszkola helyviszonyait tekintve én az olvasókönyveket tekintettel azok egymást kiegészítő tartalmára, következőképp osztanám be:

a) az 1. és 2. dik tanfolyam (I. csoport) az ABC és II-ik olvasókönyvet;

b) a 3. és 4-ik tanfolyam (II. csoport) a III-dik olvasókönyvet;

c) az 5. és 6-dik tanfolyam (III. csoport) a IV-dik Bárány-féle olvasókönyvet kapná.

S így, mivel a közlendő a reáliskolákban nem a harmadik, hanem a negyedik olvasókönyv koronázza meg, ha mindjárt, mint kimutatám, hézagosan is, és az egy tanítóval bíró osztaltan népiszkola felsőbb tanfolyamaiban nem a 3. dik, hanem a Bárány-féle 4. dik olvasókönyvet tartom egyelőre legtöbb sikerrel használhatónak.

Ami a kézi szakkönyvek használatát és a leáliskolák az elemi népiszkolákban ez alapon való tanítását illeti, azt a népiszkolákra nézve ezentel megengedőnek nem tartom, nem tartom pedig azért, mert:

a) a reáliskolák az olvasókönyvek alapján tanítása mellett a gyermekek magukat az olvasni tudásban jobban képezhetik, míg a kézi szakkönyvesekkel melletti tanítás által ezekben mind-egyik észrevehetően, de meg nem fogható módon elhanyagolódtak, hátramaradtak;

b) a tanításnál kitűzött mindkét czélt, az alaki és anyagi, ez úton keilően elérhetővé tétetik.

Hogy pedig a közhasznú (reál) ismeretek az olvasókönyvek alapján a kívánalmaknak egész teljességében megfelelőleg taníthatók legyenek, elmaradhatatlanul

szükséges, hogy a Bárány-féle olvasókönyvek egészítessenek ki, vagy oly új olvasókönyvek szerkesztessenek, melyek bármily teljességben amint hasznos tartalmak gazdagságában, úgy terjedelmében a városi népiszkolák igényeinek kielégítése mellett a fausi iskolák követelményeinek is megfeleljenek.

E kívánalmam ellenében tán meggyőzőséknél fölülhözok, hogy az új olvasókönyvek birtartalmukat tekintve a falusi iskolákban nem használhatók? — Ez esetre feleletül szolgáljak az alábbiak.

A tanító nincsen minden az új olvasókönyvekbe foglalt olvasmányokhoz szorosan kötve; nyílt szabadságban áll azokból megoldásul anyai és oly olvasmányokat kijelölni s tantervébe fölvenni, amennyit iskolájában annak neve, viszonyai s szükségleteihez mérten elegendőnek, jónak, hasznosnak és szükségesnek talál. — A tanítás egyöntetűsége vagy legalább ennek megközelíthetése az, mi a kívántam féle olvasókönyvek megjelenését kéri, sürgeti.

Dolgozatom végére érve következő indítványt vagyok bátor a nt. tanító tanácskozány elé megbeszélés, elfogadás s elfogadás esetén a ft. egyházmegyei tanhatósághoz való terjesztés végett beadni:

A népiszkolai olvasókönyvek föltűnő hiányait tekintetbe véve, mondja ki határozatilag a tanító-tanácskozány, hogy megkeresi a kalocsa-egyházmegyei tanhatóságot, mikép a többi tanhatóságok hozzájárultával, egy országos tanbizottság összehívására nézve minden tőle kitelhető megismerési szives legyen. E bizottság tiszte lenne:

a) a már meglevő Bárány-féle olvasókönyveket tanfolyamokként alaposan átantallmányozni s azokra szakértő véleményyt adni;

b) ezen könyvek mikénti átalakításának módjait megállapítani, vagy egy új olvasókönyv kiadásáról gondoskodni, mely a népiszkolák kívánalmainak egész valójában megfelelően,

c) gondoskodni arról, hogy ezen szükséges olvasókönyvek mielőbb megjelenjenek és mennél olcsóbb ár mellett elárulástok legyenek.

Szélig Ferencz,
tanító.

Felhívás

Baja város közönségéhez.

Működ. 1881. februárhó 3-án Tóth Kálmán a hatátnak gyasos híre Bajára érkezett a város közönsége úgy általán és a nemzet költőjének emlékét megörökítő, elhatározta, hogy szülőhátán marványátsálat jelöl meg és emlékre éreszbot emel.

E határozat óta alig mult el három esztendő, és a szoborbizottság már is annyira haladt működésében, hogy a baza és szülőföld hálás kegyelmelet hirdetni hivatot Tóth-Kálmán-szobor rövid névny évtől felállítható lesz, a költő szülőháznak emléktáblával való megjelölésére pedig határidőül már a Jolyó évi szeptemberhó 21-ik napját tűzte ki és ezen ünnepek sorrendjét következőleg állapította meg:

1. A vendégek fogadtatása a gőzhajó-állomáson.

2. A közönség reggel 9 órakor a város közgyűlési termében gyűlésezik, hol a polgármester megnyit beszédet mond.

3. Emlékszó Tóth Kálmán felett, tartja dr. Ferencz József.

4. Kivonulás Tóth Kálmán szülőházához; itt a dalára nyitja meg az ünnepeket a Hymnus emlékeztelével; utána V. a d. u. y. K. a. r. o. i. y. tart beszédet, melytől az emléktábla lelepleztetik; majd következik az ünneplő dal elszavalása K. o. m. o. s. y. J. o. s. e. f. által és végül a dalára emekti a Szózatot.

5. Delután 1 órakor diszebed a lovó-keretben.

6. Este 7 órakor hangverseny a „Bárány” szalóda termében utána táncvizsgalom. Polgárok! Oly emlékünnep lesz ez, melyet nemcsak a költő szülővárosa, hanem velünk együtt a nemzeti irodalmunk legjelesebbi fognak megünnepelni, méltó tehát, hogy a feut kitűzött napon városunk külsőleg is ünnepi díszltszon.

Baja város polgárai, kik tudtok lelkesedni minden szépért és jóért, kiknek szíve Tóth Kálmán nevének hallatára énekben dobognak, kiket a költő keblének legiszebb érzelmével szertett: hozzátok fordulunk hazafiat bizalommal és kerünk benneket, hogy a jövő sz. p. emberhó 21-én Tóth Kálmán emlékének szentelt ünnepeken minél nagyob számában vegyetek részt.

Tiszton el e napon minden kebet ünnepies hangulat és hangulat tákrözödjék vizs. 224 városunk külszínén is.

mit azok a pysikai bölcsességű válaszok is bizonyítottak, miket a nagyságos kisasszonyoknak adott, mikor tőle időjölást kívántak. Elhívás tudott János, pedig ez se volt tanult mestersége. Annilyt mindenesetre kies-zelt, hogy szép időt várnak (bizonyosan vendég jön a házhoz, postán „receztes” levelet hozott a gyalog-mestés megint) kell a szép idő! Ilyenkor aztán János ilyenforma válaszokat adott:

— Ha a szél az éjjel feltámad, osztán ott azt a kis felhő is elfújja, akkor szép idő lesz. — Vagy pedig így: „Ha így marad, és esőt nem ad az isten az éjjel, bizonyosan nagyon szép idő lesz.”

Persze csak a legderültebb nyári estén, mert ily határozott jóslatokat megköczkáz-tatni, de hát ez is szép volt tőle: semmiféle nemzetisége se volt neki se meteorológus, se — leveles béka.

Jóstehetségét még egy irányban kellett értékesítenie: ha a tehének közt örvendetes eseményt volt kiáltásban, neki kellett megjövendölnie ennek az idejét is. Eleget tudakolta mindennap a kastély uróját, mikor egy egy tehát az állomány szaporodását várta, de János az „esemény” idejét mindig hátrább toltta a jövőöbe.

Vegre egy reggel nagyságos és titokteljes arczalaj jelent meg János a kastélyban.

— Nos, János, — szolt a nagyságos asszony némi örömmel, — meg van talán már a „Hattyú”-nak a kis borsnya?

— Igen, nincsen, kérem alásan, — felelt János nagy tüzetlet-tudással, — hanem megkövetem, a feleségemnek született az éjjel kis fia.

Ugy örült az istenadta szegénye egész nap, — madarat lehetett volna vele fogatni. Pedig már ez az ötödik gyerek volt, a többi négyet is nagy bajjal tartotta el.

Az uraságtól kezdve le egész a nöse-ledelekig, mindenki rendelkezett Jánosnal, mindenki parancsolt neki, s ő e sok parancsot emberfeletti türelemmel tett eleget, vagy iparkodott eleget tenni, mikor tudniliik nem tartozott az a lehetelenség sorába, ami pedig bizony megesezt néha.

Kora reggel jántha a parancsot a nagyságos úr, hogy tisztogassa meg az oltott rózsákat a vad hajtsókóktól, de délre okvetlenül kész-n legyen, mivel delután ki kell mennie a rétre szénát gyűjteni a kapásokkal, hogy ha az éjjel eső lenne, minden ne ázzék a széna.

— Igenis értem, kérem alásan, — mondá János, elgondolva magában, hogy „de csak felti a nagyságos ur a szénáját, pedig lenne az enyém olyan jó rendben, mint az ovc!”

Mialatt aztán a rózsátokéig gyölgölt s az első mellé letérelt, elgondolta magában:

— Különbem, nem lehet mindenki nagyságos úr, — szegény embernek is csak kell lenni a világon.

Ez volt az ő életfözfőzása s összes vizsgálata. Elegszer halottam tőle, hogy meg-tanulhassam.

Nagy lelki nyugalommal tisztogatta a rózsátokékat, és zesen a belte vakondokok ellen zöglödvé, melyek kidöntögték a leg-szbb rózsát is, hába van ejszét foghagy-mával ószszul körülütette. Egyszerre nagy szíve jön a legyeres-talpas Rózi:

Díszlétet fel házatokat lobogókkal, lombfüzerekkel, virágokkal, szőnyegekkel, fogadták meg vendégszeretettel és a napon városunkba érkezés előlök vendégeket és segítőköt elvarapított azon jó hívevet, melyet Tóth Kálmán fánktól dalt városunknak szereztek.

Es akkor a márványtábla nem csak azt fogja hirdetni, hogy Tóth Kálmán B a j a n született, hanem nyugtat az is, hogy boldságo oly városban emgott, melynek polgárait a hazafői lelkesedés és hálás kegyelet magasztos érzelői töltik el.

Baján, a Tóth-Kálmán szobor bizottságának 1884. évi augusztuslók 19-én tartott üléséből.

Erdélyi Gyula, polgármester mint szoborbizottsági jegyző.
Drescher Ede, polgármester mint szoborbizottsági elnök.

A képesítéshez köztöt ipar-ágak.

Az ipartörvénynek végrehajtása tárgyában a napokban jelent meg az a nagy terjedelmű rendelet, melyet a kereskedelmi és ipartügyi miniszterium a törvényhatóságokhoz intézett. E rendeletben, mely hat fejczetre oszlik, pontos részletezéssel vannak felsorolva a hatóságok teendői.

A törvénynek — mely tudvalevőleg október elején lép életbe — egyik legfontosabb határozata — az iparjástromok vezetése. A miniszteri rendelet felsorolja ezuttal a képesítéshez köztöt mesterségeket. A törvény 5. §-ában adott megbízás alapján a miniszter össz- sen 52 mesterségre vonatkozólag rendeli el a képesítést s ezek közül öt azonkívül még csak is engedélyezés mellett üzhető.

A következő negyvenhét mesterség van képesítéshez köztöt: 1. Arany-, ezüst-művészet és ékszerész. 2. Aranyozó. 3. Arany-, ezüst- és fémvérő. 4. Asztalos. 5. Búdógos. 6. Bogárnár. 7. Fodrász, borbély és parókakészítő. 8. Bőrödös. 9. Cserép- és palaföld. 10. Cszimadia. 11. Cipész. 12. Czukrasz. 13. Esztergályos. 14. Fazekas. 15. Fésűs. 16. Gombkötő és paszományos. 17. Hangszerkészítő. 18. Hentes. 19. Kádár. 20. Kalapos. 21. Kárpitos. 22. Kétföld. 23. Kelme és fonafestő. 24. Keztyűs és sérvtökészítő. 25. Késsés. 26. Kocsigyártó. 27. Kosárfő. 28. Kovács. 29. Konyvkötő. 30. Kötéles. 31. Kötésző. 32. Kutsinész. 33. Lakatos. 34. Mázoló és fényező. 35. Mészáros. 36. Mézeskalácsos és viaszöntő. 37. Molnár. 38. Nyerges és szájgyártó. 39. Orás. 40. Rezöntő-, rez- és bronzművész. 41. Sítűs. 42. Szabó. 43. Szappanos és gyertyamártó. 44. Szobafestő. 45. Szűcs. 46. Tajtek- és pipaforgató. 47. Timár.

Minden iparos, a ki képesítéshez köztöt ipart szándékozik üzni, tartozik egyelőre, azaz 1887. évi szeptember 30-ig okmányvilá igazolni, hogy szakbavágo műhelyben vagy gyárban szakbavágo munkálata két évig foglalkozott. — Azonkívül a felsorolt mesterségeken kívül a törvény 10. §-a szerint engedélyhez köztöt iparok közül 1. az ács, 2. az építőmester, 3. a kőműves, 4. a kőfaragó és 5. a kéményseprő ipar is képesítéshez köztöt.

Valamely ipar megkezdésére vonatkozólag a rendelet a következő eljárást szabja meg: a ki ipart (vagy kereskedést) szándékozik üzni, tartozik ebbeli szándékát a törv. 4. § értelmében az illetékes iparhatóságnak, azaz annak az I. fokú iparhatóságnak, a melynek területén az iparüzlet megindítandó (Ipartörv. 177. §.) írásban bejelenteni. E bejelentés alakja: a közönséges kérvény.

Történeti apróságok.

Mint gondolkoztak még 1819-ben a vasutról.

A „Quarterly Review“ (tudományos angol folyóirat) egy száma a londoni South-Kensington múzeumban írtatik.

Ez a szám 1819-iki kelettel az akkori új tervet bírálja, mely szerint az építendő vasúton a gőzkocsi kétszer oly sebességgel haladna, mint a postakocsi váltott lovakkal.

De szólna maga az ítélet, mely angol eredetben szótól szóra így hangzik:

„Mi nem vagyunk a fantasztikus tervek szöszölői, melyet hasznos czélokra akarunk léteíteni. Mi kigunyuljuk a vasút eszméjét, és a valóságban kivihetetlennek tartjuk! Nem lehet nevetesegebbé és abszurdum valami, mint egy ilyen kőkocsinak terve, mely kétszeres nagyobb gyorsasággal menjen, mint a mi postakocsiink! Inkább elhiszük, hogy valaki a woolwichi tüzérségi laboratóriumból egy rakétán utazik, mint hogy egy ilyen gőzmozdony segítségével, még kétszeres gyorsabban akar futni a mi postakocsiinknak.“

Különfélék.

— Az elmúlt vasárnap megtartott rendkívüli törvényhatósági közgyűlésnek egyedül tárgytát Drescher Ede polgármester ur lemondása képezte, melyen egy városi képviselők, mint közönség tünnteti nagy számban jelennek meg. Jankovics Aurél főispán ur ö melltósága 11 óra után megnyitja a gyűlést, előadva, miszerint a város polgármestere benyújtotta lemondását.

Ez irat telovásására hívja fel Erdélyi Gyula, lb. aljegyzőt Ennek megtörténte után Jankovics Aurél főispán ö melltósága meleg szavakkal méltatta Drescher Ede érdemeit, mire a közgyűlés dr. Ivánovics Pál indítványára testületileg kereste fel a polgármestert és osztaltan bizalmának kijelölése mellett főlkérte lemondásának visszavételére. Drescher Ede ezen osztaltan bizalom előtt meghajolva, állásában a közönség nagy öröme ré megmaradt.

Ö Felsőegének Aradon való tartózkodása alatt ma, folyó évi augusztus hó 31-én a minoriták templomában dr. Haynald Lajos bibornok-ének fényes segédlettel meszt mond, melyen a király is jelen lesz.

— Kötüntetés. Dr. Margalits Ede, zombori főgymnasium tanár, lapunk volt szerkesztője, a köznyelv terén szerzett érdemei elismerésül a Koronás arany-érdemkeresztet nyertes. Eljen!

— Hymen. Strasser Lázár bajai ügyvékeskedő folyó évi szeptemberlók 9-én, déltán fel 5 órakor vezeti oltárhoz K r a m e r K a t i c z a kisasszonyta bajai ir. imaházban.

— Gyászír. Fehér Józsefné szül. Aur Izabella mecsort szível jelenti forrón szeretett férjének Fehér József köz- és váltóügvednek I. évi augusztus hó 19-én este 8 órakor, eleleknél 34., boldog házasságának 10. évében történt gyászos kimúlását. A felejtletlen kedves halottat gyszába borult nejeu kívül siratják: gyermekei József, Procska és Izabella a pótlóhatlan edes apát; idős Fehér József szeretett fiát; Auer Ferenc és neje Türr Borbála szeretett vejúket; Fehér Ferenc, Fehér Anna férj Brunner Jánosné gyermekeivel, szeretett fivéreket; Auer Ferenc és neje Ragitta Julia, Auer Krisztina és férje S. Gschosser Lajos, Auer József és neje Frei Mária, szeretett sógorukat; továbbá számos nagybatyja, nagynéje, unoka, testvere, rokonai és barátai. A kedves elhunytnak földi maradványai folyó évi augusztus hó 21-én, csütörtökön délelőtti 10 órakor fognak a helybeli sírkertbe örök nyugalomra tetetni. Az engedélt szent mise-áldozat I. hó 21-én reggeli 7-édeli órakor fog a helybeli római. kath. templomban megtartatni. O-Kanizsa, 1884. évi augusztus hó 20-án. Áldás és béke lebegjen hamvai felett.

— Matik Vilmos, bajai III. oszt. adóhivatali elemőr, az ö-becei adóhivatalhoz III. oszt. adóatárnokká nevezetett ki.

— A baja-szabadkai vonal részére szükséges felüptényi anyagok nem Szabadkára — mint ez a m. kir. állanvasutak által első ízben kibocsátott hirdetményben jelczve volt — hanem a kapcsoló szerkek és váltók felérésben a Budapest dunaparti pályaudvarára, felérésben pedig bérmentve Szabadkára, a talpfák és váltó talpfák pedig felérésben Baján a dunaparti, felérésben bérmentve Szabadkára ajánlandók.

— Öngyilkossági kísérlet. Juhász János molnár kedden, augusztus 20-án, déltán 3 óra tájt egy forgó pisztollyal halálra lött. Az illető öngyilkos jelölt felgyógyuláshoz van remény. Tettenék iza ismeretlen.

— Az első szerencsétlenség a vasut építésenél. Kedden, folyó évi augusztus 20-án reggel nagy szerencsétlenség történt a vasúterlen a Jambor-féle kisajátított ház lebontásánál. Bauer Mátyás 18 éves munkás ugyanis az emittet haz egy fiát, hogy a munka gyorsabban menjen, alól kezdte kiásni, — nem számítva a ház rozantságára, — s a mint így dolgozott, egyszerre a fal nagy robajjal ledől s Bauer maga alá temette. Társai rögtön hozzá fogtak a leomlott föld eltávolításához, csakhogy mire azt elbortdák, látták, hogy Bauer a szó-szoros értelmében agyonnyomatott. Ez alkalommal egy másik munkás is kisebb sérüléseket szenvedett.

— A bajai polgári lövőkertben 1884. évi augusztus hó 24-én a 16 lk lövészet alkalmával 345 lövés történt 173 egységgel; ezek között volt 1 szeg, 7 négyes, 16 harmas, 32 kettes és 28 egyes kor. Szeget lött: Somogyi Emil, négyeseket löttek: Eckert István 2, Somogyi Emil 2, Cserba Ferenc 1, Koller Hugó 1, Lemberger Ernő 1, hármásokat löttek: Cserba Ferenc 7, Atauaczkovic Lázó 3, Lemberger Ernő 3 és Somogyi Emil 3.

— Vettik a pozsonyi m. kir. állami felsőbb leányiskola első értesítőjét az 1883. 1884-ik tanévről. A figyelemmel öszesállított értesítőt Ghyecz József igazgatónak „Othon vagy iskolában tanitassuk gyermekeinket?“ című értekezése nyitja meg. Ez érdekes cikket, melyet sorát kerthetjük, közölni fogjuk. Ajánljuk ez intézetet a t. szűlök b. figyelembe.

— A „Magyar Házilasszony“. Az e czim alatt Budapestben megjelenő háztartási, gazdasági és szepiadalmi hetilapnak, mely a magyar gazdaszasszonyok országos egyteléneki hivatalos közlönye, — előzetesi ára 1 évré ö frt, fél évré 3 frt, negyed évré 1 frt 50 kr. Előfizetési levezélszerűben postaváltalvun állni a „Magyar Házilasszony“ kadohivatalához Budapestben, Váci közút 20. — Mutatvány-

számok ingyen küldetnek mindazoknak, kik a kadohivatalhoz levelezt — levezélszerűben levelezé lappal fordultak.

— A „Képes Család Lapok“ 48. száma Mohner Vilmos kiadásában igen változatos tartalommal jelent meg. Egyes szám ára 15 kr.

— „Koronk“ társadalmi, szepiadalmi és ismeretterjesztő hetilap 20. száma változatos tartalommal jelent meg Kadár Sándor szerkesztése mellett. Előzetesi ár egész évré 6 frt. Kadohivatal Budapest, IV. sarkakutca 5. szám.

Megyel bírók. Bibóczy Ádám, a m. kir. pénzügyminiszter által, a z o m b o r i kir. illetékesek által bírókévére nevezetett ki. — Mádolyk Béla a szabadkai színház igazgatója szeptember hó első napjában keddi meg előadást Zomborban. — Szabadkai város 64,000 db. első osztályú szindly és 700 db. leez szállású tánt szeptember hó 2-tól 10-ig, bányász letétele mellett árlételet fog tartani. Az újvidéki restauráló alkalmaival betöltendő állomások 30-nál több folyamatosan adótt be. — A K a t y m á r i újonnan ovlalt díszes Valtica-pálmha szeptember 8-án rendezték fel. — K u l i a n egy második orsz. állatlisan „bürgöknek“ — Ujhelyi István nagy-szalontai adóhivatali elemőr a z e n t a i kir. adóhivatalhoz adóatárnokká lett előléptetve.

Patkósözgek.

Sajátosságos becsles. Bíró: Mennyre becsali az öntöl elpott eszmát? T a n u : Biro ur, 4 írtot fiztetem érte uj korában, azután kétszer megfellejtettem, az ugyanannyiszor 1 frt 50 krt költált, összesen tehát 7 forint.

Kiegyezési javaslat. Bíró: Kend koludászt harom napig kenyérré és vizre lesz bezárva. Koldus: Biro ur, nem rendelhetne egy kissé jobb kosztot nekem, inkább aztán egy pár nappal tovább is ülnék!

E r d é s z : Különösen hangzik, de mégis igaz: hétéltől szerdájig, tehát 3 nap alatt 99 nyulat löttem.

U r : Miert nem mond mindjárt 100-at? E r d é s z : Uram, azt hiszi, hogy egy nyul végett hazudni fogok?

Nyilt tér.*

Értesítés.

Baja város tek. kapitányi hivatala, mint iparhatóság által hozott 4519/kap. 1884 számu határozattal, a tüzendörki 1884 szabályrendelet 2. illetéleg 3. §-a értelmében

* E rovat alatt közzététet nem vállal felelősséget a szerk.

Borsajtók és szőlő-malmok

sok ezer példányban elterjedve a világ minden részében. Legújabb és legelőnyösebbnek ismert szerkezet és szőlő készítmény.

90—160 liter tartalommal minden nagyságban. Jutányos árak. Rajzok és czimek, bel tölnek vasútról borsajtók használatban vannak, ingyen és bérmentve. Szőlő öngyökös keresztetek.

Ph. Mayfarth & Comp, vasöntőde, bor- és gazdasági gépek gyára Bécs, II. Praterstrasse 78 és Frankfurt a/M.

Nagy árleengedés! Nagy árleengedés!

Szives meghívás

kávét, thea és csemege bevásárlásra jó híru hamburgli üzletünkben. Kitünő árak, jutányos árak, bérmentve, csomagolás ingyen, utánvétellel.

Kávét, zsákokban 5 Kilo	o. é. frt.
Cseled kávé, józa	3.20
Hio, finom erős	3.50
Santos, szaporta, tiszta ízű	3.80
Cuba, zoldes, erős	4.25
Afr. Gyöngy-Mocca, valódi tüzes	4.45
Ceylon, kocszoldó, erős	4.95
Arany-Java, különös finom, gyengéd	5.20
Portorico, finom, erős	5.30
Gyöngy-kávé, különös finom, zoldes	5.90
Java, nagy szemű, khl. finom	5.95
Arab-Mocca, nemes, tüzes	7.20
Thea, legfinomabb kínai csomagolásban	o. é. frt
Congou-sztea, por nélküli, finom, pr. Kilo	1.50
Congo-thea, különös finom	2.30
Souchow-ther	3.50
Pecco-Souhong	4.70
Családi thea	4.—
Rizs, különös finom, pr. 5 Kilo	1.40
Jamaika rumh, la. 4 Liter	4.15
Halkira (Caviar) la. hord. 4 Kil. tart.	7.50
gyengéd sózva	2.50
Martjes-szoshal (Haring) 5 Kilos hordókban	2.—
uj különös finom	2.90

Ajregyekék 300 Kilonfőle czikkekről ingyen és bérmentve.

Ettinger & Comp. Hamburg, világposta szétküldés.

mében ugyan e szabályrendelet 3. §-ban meghatározott felső munkakerületre, mely a Ferenc-utca felső részétől az egész felső város részekre kiterjed, a kéményseprői munkálata kinevezetvén, mit is az illető t. uraknak tudomására hozni szerencsém van azzal, hogy miközöttémet folyó évi szeptemberhó 1 napján megkezdem.

Baján, 1884. aug. 25.

kész szolgálja
Gibis Mihály,
kéményseprő-mester.

Heti naptár.

Szeptember (30 nap.)

1. Hétfő	Egyes apát	Holdelt losz
2. Kedd	Absolon, Jókai	Holdtőle
3. Szerda	Masovt pl.	12 óra 12
4. Csütörtök	Rozália sz., Mózes	percékor
5. Péntek	Viktorin vt.	déltán
6. Szombat	Zakharás prof.	
7. Vasárnap	Regina sz. vt.	

Üzleti tudósítás.

Baján, 1884. augusztus 27-én.

Buza uj.	7.30
Zab	5.65
Arpa	5.60
Rozs	6.25
Kukorica	6.20
Kéles	5.50
Bab. uj.	8.50

Az árak 100 kilogr. után.

AZ ELSŐ CS. KIR.

DUNAGÖZHAJÓZÁSI TÁRSULAT

postá- és személyszállító hajónak

MENETENDE.

Érvényes 1884. feb. 20-tól további intézkedésig

Személyszállító-hajók:

Bajáról Budapestre: naponta déltán 3 órakor
Bajáról Mohácsra: naponta este 8 órakor.

Póstatahajók:

Bajáról Budapestre: naponta reggeli 3/4 órakor
Bajáról Orsovara: vasárnap, szerdák és péntek reggeli 6/7 órakor.

Felcélzó szerkesztő:

CSEBBA FERENC.

Üzlethelyiség: Baján, Bódog-tér, Scheibner-fele ház.

NÁNAY LAJOS KÖNYVNYOMDÁJA

KÉSZIT

GYORSAN, CSINOSAN és JUTÁNYOS ÁRON

mindennemű

NYOMDAI MUNKÁKAT.

Készít továbbá

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKAT

ugyszintén raktáron tart

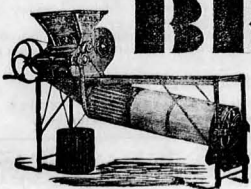
kötelezvényeket és ügyvédi meghatalmazásokat.

Üzlethelyiség: Baján, Bódog-tér. Scheibner-fele ház.

BROGLE JOZSEF

gép- és rostalemez-gyára

BUDAPEST gyár: külső váci-ut.
Raktár: váci-körút 6S.

Ajánlja minden gazdasági kiállításon
kitüntetett

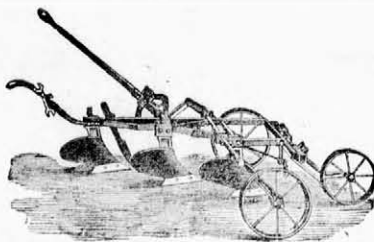
Trieur-jeit

váltható szitákkal.

Gabona lisztelő-rostákat.

Tengeri-morzsolókat.

Lukasztott és hasított lemezeket,
malmok, meheszeti és technikai
ezélokra

járgány-cséplőgépeket

Továbbá e téren a legujabbat:

SCHMID H. szabadalmazott nemzeti rostát,

1882. augusztus 3. an 17.567. sz. alatt szabadalmazva mint egyedüli jogosított gyártója. Nagysága: 4' 4" magas és 2' 4" széles, súlya 50 kiló, ára 48 frt.

Arjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve.

Ügynökség és raktár B a j á n: **Grosz Henrik** és **társánál** főteza, 275. szám.

szabadalmazott

hármaskéket

közönséges és acél kéket

cséplőgép - lemezszitákat

gőzcséplő és járgánycséplőkhöz.

és minden egyéb gazdasági
gépeket.